

ARGUS

JAARGANG 21

NUMMER 3 SEPTEMBER 1996

DE STEM VAN

SPRAKELOZE WILDE DIEREN

IN DIT NUMMER

PROVINCIE FRIES-
LAND VERLEENT NIET
ZOMAAR JACHTVER-
GUNNINGEN
JACHT KROONDOMEI-
NEN TEN EINDE?

EERSTE TOETSING
JACHTVERGUNNING
AAN NIEUW BELEID

ISSN 0166-5073 Argus is het kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die minstens fl. 30,- per jaar betalen via Postbanknummer 3522188 te 's-Graveland. Sympathisanten betalen minstens fl. 10,- per jaar en ontvangen jaarlijks de SKF-Nieuwsbrief. Indien u de Stichting Kritisch Faunabeheer testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Redactie Roelof de Beer, Ton Ebben, Pauline de Jong, Peter Kee en Piet de Jong

Redactieadres Piet de Jong, Westerstraat 107-1, 1015 LX Amsterdam, Telefoon en telefax (020) 626 15 97

Fotoredactie studio RB Vormgevers, Postbus 258, 7200 AG Zutphen, Telefoon (0575) 51 54 62

Vormgeving studio RB Vormgevers, Zutphen

Druk Peleron, Gendt

Donateursadministratie Postbus 150, 6870 AD Renkum

Doelstelling De Stichting Kritisch Faunabeheer is een landelijke organisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. De Stichting Kritisch Faunabeheer tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van milieuvriendelijke beheersmaatregelen, het stimuleren van onderzoek en het kenbaar maken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Bestuur L.v.d. Abeele, R. Boeve-Bant, M.C.J. Bouterse, G.A. Ellenbroek, A. Hertsbergen, A.P. de Jong, P.M. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, H. Pluijmakers, J. Poeder, R. Stockmann.

Secretariaat SKF Mw. A. P. de Jong, Amsteldijk-Noord 135 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98

Penningmeester Mw. R. Boeve-Bant, Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland, Telefoon (0294) 25 13 19

Regiogroep Limburg Postbus 27, 6114 ZG Susteren, Telefoon (046) 449 28 48

Knipselkrant Zes keer per jaar verschijnt de SKF-knipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeheer. U kunt zich abonneren door overmaking van fl. 15,- per jaar op Postbanknummer 0116072 t.n.v. donateursadministratie SKF te Renkum, onder vermelding van 'Knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: SKF-knipselarchief, Olieslagershorst 103, 7328 NM Apeldoorn.

3 Harm Niesen: **naar een verantwoord faunabeheer** jagers

klagen over de inhoud van de nieuwe Flora- en faunawet omdat het lijkt dat jacht sterk wordt ingeperkt. Toch valt het te bezien of onder de nieuwe wetgeving minder dieren het loodje zullen leggen.

5 Pauline de Jong: **eerste toetsing jachtvergunning op Walcheren aan nieuw beleid**

De vergunningaanvraag door de WBE 'Manteling van Walcheren' blijkt niet te zijn getoetst aan het 'nee, tenzij-beleid' en wordt derhalve door de Raad van State vernietigd.

6 Pauline de Jong: **lichtbakvergunningen in Friesland**

in de al lang slepende kwestie van de vergunningen om met een lichtbak op vossen te jagen boekt Kritisch Faunabeheer succes. Dit is niet in de laatste plaats te danken aan de provincie Friesland, die de beoordeling van vergunningen niet alleen genuanceerder, maar ook met meer kennis van zaken dan het ministerie van Landbouw lijkt aan te pakken.

12 Niko Koffeman: **koning , keizer, admiraal, stoppen zullen ze allemaal**

Het vervolg in de serie over de (zwijnen-)jacht op de Kroondomeinen en de akties van Kritisch Faunabeheer.

17 Ton Ebben: **nota jacht in Peelland wekt beroering**

Korte bespreking van de Nota jacht in Peelland van de Dierenbescherming. De reacties van de jagers laten zich raden....

18 Ton Ebben: **wildbeheerplan maas & waal oost: oude wijn in nieuwe zakken**

de vorige ARGUS hebben we al gemeld dat de kwaliteit van een gemiddeld wildbeheerplan niet veel vertrouwen wekt. Het wildbeheerplan van de WBE 'Maas & Waal Oost' is zo'n gemiddeld plan waarvan wij u graag laten meegenieten of huiveren.

21 column Majesteit.

22 **kort nieuws** Rimmert haalt bakzeil; Anti-jacht en Majesteit betraapt bij wildschouw.

23 gedicht

FOTO OMSLAG

'Tamme' zwijnen uit het Gortelse bos op een parkeerterrein bij Niersen (foto: Gon Wennekes).

Zie ook pagina 12 en verder.

NAAR EEN VERANTWOORD FAUNABEHEER...

Het voorstel voor een nieuwe Flora- en faunawet heeft al aardig wat publiciteit gehad. Vooral negatieve, en niet in de laatste plaats van jagers. Zij klagen steen en been nu het op het eerste gezicht net lijkt of de jacht in de toekomst sterk ingeperkt zal worden. Maar zover is het nog lang niet. Het is zelfs zeer de vraag, of er na het inwerking treden van de nieuwe wet netto wel minder dieren geschoten zullen worden dan daarvoor. Wat zal er in de praktijk wel en wat zal er niet veranderen? Onmiskenbaar zitten er een flink aantal positieve punten in de nieuwe wet. In de eerste plaats komt er nu eindelijk één wet voor de meeste in het wild levende organismen - de commerciële visserij wordt er jammer genoeg buiten gelaten. Daarmee vervalt het achterhaalde en discriminerende verschil tussen 'wild' en andere diersoorten. Voor de wet zijn straks alle diersoorten gelijk. Maar op typisch Nederlandse wijze is de één straks wel een beetje meer gelijk dan de ander. Dat zit hem in de tweede principiële verbetering. De minister is tot het inzicht gekomen, dat alle diersoorten een zekere mate van bescherming eigenlijk wel verdienen en dat ze met rust gelaten dienen te worden. Er moet een redelijk doel zijn om van deze regel af te wijken. Maar volgens de minister vallen ook jacht en handel onder het begrip redelijk doel.... Men zou mogen verwachten dat de algemeen geldende verbodsbepaling ook een ander probleem zou oplossen, maar dat blijkt een misvatting. Volgens de huidige Jachtwet hoeft de aanvrager van een vergunning om meer te mogen jagen dan de wet toe-

staat, niet te bewijzen dat dat werkelijk nodig is. Klagen is voldoende en dat wil de minister zo laten. Volgens ons is het echter volstrekt logisch om nu eindelijk de bewijslast om te keren. Als een diersoort wettelijke bescherming verdient, houdt dat automatisch in dat iemand die op die diersoort wil schieten, bewijst dat dat nodig is. Tijdens de behandeling van de nota Jacht en Wildbeheer in 1994 werd een motie aangenomen, waarin gepleit werd voor 'WBE's - nieuwe stijl'. Volgens PvdA-kamerlid Swildens was het uitdrukkelijk de bedoeling, dat hierin de dienst niet meer alleen werd uitgemaakt door jagers en boeren. Daarvan is in de nieuwe wet niets terug te vinden. In plaats van over wildbeheereenheden (WBE) spreekt de wet nu van faunabeheereenheden (FBE). 'Wild' bestaat tenslotte niet meer. Maar verder verandert er niets. Van de door SKF en anderen voorgestelde provinciale faunabeleidsorganisaties is niets terug te vinden. Jagers en boeren kunnen in alle vrijheid en ongecontroleerd op de oude voet doorgaan. In de Memorie van Antwoord staat letterlijk, dat 'beheer van wild Kamerebreed is geaccepteerd als redelijk doel om wille waarvan de jacht kan worden toegestaan'. Met deze cryptische omschrijving, letterlijk uit het jagerslatijn overgenomen, wordt de onduidelijkheid alleen maar vergroot. Jagers verstaan onder beheer gewoon schieten, terwijl natuurbeschermers bij beheer op z'n minst aan iets denken dat nuttig en nodig is. Deze spraakverwarring zorgt er voor dat ook leden van de Kamer niet altijd precies de draagkracht van hun uitspraken kunnen inschatten. Het belangrijkste punt van kritiek blijft, dat jagers zelf blijven mogen uitmaken of het nodig is dat ze eens lekker zullen gaan beheren. Ook het afschaffen van de beruchte 1 hectare - zuivere waterwildjacht', al in 1994 aangekondigd, zal nog wel even op zich laten wachten. In ieder geval word hij niet voor 1998 echt afgeschaft. Of het een voordeel is dat een deel van het faunabeleid aan de provincies is gedelegeerd, zal moeten worden afgewacht. Wel is nu al duidelijk, dat de minister het laatste woord houdt. Een provincie kan de jacht op een soort

Kokmeeuw wordt onbeschermd verklaard (foto: Mike Weston).

Evenals de zilvermeeuw (foto: Mike Weston).

niet sluiten, als de minister bepaald heeft dat de jacht geopend is. En dat zal gebeuren, ondanks het uitgangspunt dat alle diersoorten bescherming genieten, ondanks het feit dat er geen enkele dwingende reden voor is of dat jacht de enige oplossing voor een levensgroot probleem blijkt te zijn. Zes soorten; wilde eend, houtduif, patrijs, konijn, fazant en haas, blijven net zo bejaagbaar als altijd het geval is geweest. Dat wil dus voor sommige soorten zeggen: het hele jaar door. De jagerswereld schreeuwt nu van de daken, dat er 'dus' op de andere ruim dertig in de Jachtwet genoemde soorten niet meer gejaagd zou kunnen worden en dat 'dus' de landbouw een gigantische schade te wachten staat. Niets is echter minder waar. Voor al die andere soorten en alle overige diersoorten kunnen naar hartelust ontheffingen - voor een groot aantal jaren! - en vrijstellingen verleend worden. Ook heeft de minister al aangekondigd, dat in ieder geval kokmeeuw, zilverbreeuw, mol, houtduif en spreeuw onbeschermd verklaard zullen worden. Kraaiachtigen, ree, wild zwijn, edelhert, vos, wilde ganzensoorten, smient, meerkoet, knobbelzwaan, blauwe reiger, aalscholver en turkse tortel, al deze soorten komen in aanmerking voor een soepel te verlenen vergunning om ze het hele jaar door te kunnen schieten als een 'faunabeheereenheid' dat nodig acht. Voor wat betreft smient en wilde ganzen gaat het wetsvoorstel regelrecht in tegen de eerder door de minister gedane belofte, dat jacht op trekvogels, ook als ze schade veroorzaken, uit den boze is. Het gebruik van levende lokvogels, zoals de 'kwakertjes', wilde eenden met een steen aan een touwtje aan de poot gebonden, die door de jagers in het water gegooid worden, vindt de minister niet bezwaarlijk. Maar hij heeft ook vast nog nooit

Spreeuw onbeschermd (foto: Mike Weston).

Turkse tortels komen in aanmerking om, door soepele vergunningverlening het hele jaar door geschoten te worden (foto: Arnoud v.d. Berg).

gezien hoe dat in z'n werk gaat... Ook het rapen van kievitseieren wordt niet verder beperkt. Hoewel de EG-Vogelrichtlijn absoluut geen ruimte laat voor wat in ons land wordt toegestaan. Jammer dat tot nog toe geen enkele lidstaat Nederland op dit punt aangeklaagd heeft. De Memorie van Antwoord merkt hier nogal schijnheilig over op dat 'mij tot op heden geen signalen hebben bereikt, dat de nieuwe bepalingen strijdig worden gevonden met de EG-Vogelrichtlijn'. Bij deze dan. Aanwijzingen dat het rapen een negatieve invloed heeft, op kieviten en andere weidebewoners, zijn er genoeg. Ook blijft het vreemd, dat ondanks de erkenning van de intrinsieke waarde van alle in het wild levende dieren, de soorten die niet in Europa voorkomen vrij verhandeld en gehouden mogen worden. Met uitzondering van het naar verhouding geringe aantal soorten waarvoor internationale afspraken zijn gemaakt. Praktijken die voor de natuur in eigen land schadelijk of ongewenst worden geacht, zouden in verder weg gelegen landen niet aangemoedigd moeten worden. Nog twee zaken die absoluut onbevredigend door de nieuwe wet worden behandeld zijn de valkeniers en de kooivogels. Van beide onderwerpen vindt eigenlijk iedereen, behalve de direkt betrokkenen, dat het sterk beperkt of zelfs geheel verboden moet worden. In de nieuwe wet krijgen beiden veel meer ruimte van dit deregulerende kabinet. Hoewel vaststaat dat de hobby's van deze groepen mensen ten koste gaan van de natuur en onvermijdelijk illegale, nauwelijks te controleren, activiteiten uitlokken. Wie dacht dat na de inwerking treding van de Flora- en faunawet een stichting als de onze overbodig zou zijn geworden, komt bedrogen uit. Er is alleen een kleine, maar wel principiële stap in de goede richting gezet. In de praktijk zal er niet veel minder geschoten worden, tenzij wij de provincies er van kunnen overtuigen dat jacht in strijd is met een goed natuurbeheer. We krijgen het nog druk.

Harm Niesen

EERSTE TOETSING JACHTVERGUNNING OP WALCHEREN AAN NIEUW BELEID

Pauline de Jong

In juni 1994 vraagt de Vereniging Wildbeheereenheid (WBE) 'Manteling van Walcheren' een vergunning ex artikel 12 van de Natuurbeschermingswet aan voor het uitoefenen van de jacht in het natuurgebied de 'Manteling van Walcheren' voor de periode tot 1 januari 1998. Het betreft een gebied van 132 hectare deels open duinterrein en deels duinbos met de voor een dergelijke gebied specifieke vegetatie. De WBE vraagt deze vergunning aan om te mogen jagen op fazant, wilde eend, houtduif, zwarte kraai, kauw, ekster, vlaamse gaai, haas, konijn, ree, damhert en verwilderde kat. De minister concludeert dat de noodzaak tot bejaging van wilde eend, houtduif, zwarte kraai, ekster, kauw, vlaamse gaai en haas onvoldoende is aangetoond en gemotiveerd. Er wordt dus in oktober 1994 een vergunning verleend geldig tot 1 januari 1997 voor de bejaging van fazant, konijn, ree, damhert en verwilderde kat en tevens mag met behulp van de eendenkooi jacht worden gemaakt op wilde eenden.

In december 1994 maken Stichting Duinbehoud, Stichting Kritisch Faunabeheer, Dierenbescherming en Vogelbescherming bezwaar tegen deze vergunning. Naar onze mening voldoet de vergunning niet aan de uitspraken van de Tweede Kamer betreffende de aanscherping van het jachtbeleid, zoals geformuleerd in de nota Jacht en Wildbeheer en ook niet aan de uitgangspunten, zoals beschreven in de nadere uitwerking van het jachtbeleid in natuurgebieden. De WBE heeft niet of onvoldoende aangetoond dat er sprake is van belangrijke schade en dat de eventuele schade buiten het natuurgebied onvoldoende kan worden

bestreden. Door het indienen van het bezwaarschrift wordt de vergunning automatisch geschorst. Het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) verklaart in juni 1995, zoals gebruikelijk, op advies van de Commissie voor de Bezwaarschriften onze bezwaren ongegrond. En dan ligt de weg vrij om tegen de vergunning bij de Raad van State in beroep te gaan.

Op 15 augustus 1996 wordt ons beroepsschrift behandeld door de Raad van State. Tijdens deze zitting wordt Stichting Kritisch Faunabeheer vertegenwoordigd door mr. J. Goudswaard, onze vaste advocate. Zij is gespecialiseerd in onder andere bestuursrecht. Zij legt er vooral de nadruk op dat de aanvraag getoetst had moeten worden aan het, op verzoek van de Tweede Kamer, aangescherpte beleid voor wat betreft jacht in natuurgebieden. Dit zogenaamde 'nee, tenzij'-beleid is geformuleerd in een brief van voormalig staatssecretaris voor Natuurbeheer Gabor, gedateerd op 27 juni 1994. Het Ministerie voert als vergunningverlener aan dat zij in dit geval nog was uitgegaan van het oude beleid aangezien de aanvraag op 8 juni was ingestuurd. Dit kan naar onze mening uiteraard niet als steekhoudend verweer worden aangemerkt. De vergunning zelf werd pas in oktober 1994 verleend, zodat de vergunningverlener ruimschoots de tijd had gehad om bijvoorbeeld de WBE te verzoeken haar aanvraag aan de hand van het nieuwe beleid aan te vullen. Ook was een mogelijkheid geweest de vergunning slechts voor een beperkte periode te verlenen (en niet zoals in dit geval voor ruim twee jaar), waarna met een nieuwe aanvraag aan alle vereisten

132 hectare jachtgebied... (foto: Rob Busser).

voldaan had kunnen worden. Deze alternatieven kunnen als alleszins redelijk worden opgevat aangezien de WBE begin juni al heel goed op de hoogte moet zijn geweest van de naderende aanscherping van het beleid. Al in december 1993 had de staatssecretaris zijn beleidsvoorstellen globaal in een brief aan alle belanghebbenden aangekondigd. Al met al genoeg reden om de beslissing van de Raad van State met vertrouwen tegemoet te zien. Op 30 augustus jongstleden bereikt ons het verheugende nieuws dat de Raad van State de vergunning heeft vernietigd. In haar overweging stelt de Raad dat 'met het oog op de belangen die de Natuurbeschermingswet beoogt te behartigen het 'nee, tenzij'-beleid, zoals dat inmiddels vorm had gekregen, ten tijde van het beslissen op de aanvraag, had moeten worden toegepast'. Aangezien per 1 januari 1996 de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet is gemandateerd aan de provincies zal de vergunningaanvraag voor dit gebied voortaan door de provincie Zeeland worden behandeld. Wij houden dit zeker in de gaten en wensen deze provincie veel wijsheid toe bij het terugdringen van schadelijke (menselijke) activiteiten in natuurgebieden.

EEN VOORBEELD VAN DECENTRALISATIE IN DE VERGUNNINGVERLENING

Pauline de Jong

In 1994 bleek het Ministerie van Landbouw in Friesland vergunningen te hebben verleend om met behulp van kunstlicht 's nachts op vossen te jagen. Stichting Kritisch Faunabeheer is fel gekant tegen deze uitbreiding van de vossenjacht. Wij gingen hier tegen in beroep. In 1995 verleende het Ministerie wederom dergelijke vergunningen en weer gingen wij in beroep. Vanaf januari 1996 zijn de provincies belast met het verstrekken van dergelijke vergunningen. Dit levert in Friesland een interessante ontwikkeling op. Deze provincie wijst de aanvraag voor een nieuwe vergunning af. In Noord-Holland daarentegen bewandelt men het door het Ministerie van Landbouw gebaande pad. Dergelijke zaken kunnen wij voeren dankzij de hulp van onze vaste advocaat, mevrouw Goudswaard, en de financiële steun van de Stichting DOEN.

Uit een artikel in het Friesch Dagblad van 17 september 1994 blijkt dat er door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) voor het eerst vergunning is verleend aan jagers in Zuid-Friesland om met behulp van kunstlicht op vossen te jagen. De vos is in Nederland het hele jaar bejaagbaar en bij deze vorm van jacht mag men het dier schieten, maar tevens is het toegestaan de burcht uit te graven en mag de vos worden doodgeslagen. De enige beperking die de Jachtwet bij de jacht op vossen geeft is dat deze jacht alleen is toegestaan van zonsopgang tot zonsondergang. Met een 'lichtbak'-vergunning wordt ook dat laatste beetje bescherming opgeheven. Deze vergunning maakt het mogelijk om met een lichtbak, een sterke schijnwerper aan de zijkant van een auto gemonteerd, 's nachts over de velden te schijnen en zodra een vos met de lichtbundel wordt verblind kan hij worden geschoten. Het is een geliefde methode van stropers. Als reden voor het afgeven van een dergelijke vergunning wordt gemeld dat een veel gebruikte methode bij de vossenjacht, namelijk het uitgraven van vossenburchten en het inzetten van zogenaamde aardhonden om de vossen hun hol uit te jagen, niet door de jagers zou worden toegepast. Bij het uitgraven van burchten worden namelijk nog al eens dassen die daarin (ook) aanwezig zijn verstoord. In ruil voor deze

vrijwillige beperking van hun jachtrechten willen de jagers de mogelijkheid afdwingen om vossen ook 's nachts te bejagen.

Stichting Kritisch Faunabeheer vraagt in 1994 bij het Ministerie LNV de tekst van de betreffende vergunningen op. Het blijkt te gaan om vergunningen verleend aan zes Wildbeheereenheden (WBE's) te weten Aengwirden-Schoterland, Beneden de Linde, Kuinder en Linde, Doniawerstal, Gaasterland en Midden Ooststellingwerf met een looptijd van 1 december 1994 tot en met 28 februari 1995. Naar aanleiding hiervan maken wij bezwaar bij het Ministerie en tegelijk dienen wij een schorsingsverzoek in bij de rechtbank.

VERGUNNING- VOORWAARDEN

In de tekst van de vergunningen staat dat ze zijn verleend ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan 'gewassen'. Wij kunnen met geen mogelijkheid bedenken wat voor gewassen hier

worden bedoeld. In de vergunningen staan ook een aantal voorwaarden waar de vergunninghouders zich aan moeten houden. Zo staat er dat het uitgraven van bouwen en burchten verboden is en tevens dat de jacht met aardhonden of andere middelen op bouwen en burchten niet is toegestaan. Daarnaast wordt als voorwaarde gesteld dat er een convenant met de Vereniging Das & Boom moet zijn afgesloten. Dergelijke voorwaarden klinken wel betrouwbaar maar zijn natuurlijk volkomen inhoudsloos. Het uitgraven van burchten en het gebruik van aardhonden bij burchten is volgens de Jachtwet toegestaan. Het verbod in de vergunning is in zoverre zinloos dat de vergunninghouder eenvoudig zijn vergunning thuis kan laten wanneer hij toch dergelijke 'verboden' handelingen zou willen uitvoeren. Ook het convenant met Das & Boom biedt geen enkele garantie. Het betreft slechts onderlinge afspraken die moeilijk controleerbaar zijn. Zo beloven de jagers niet te zullen jagen in de directe omgeving van dassenburchten in de periode dat de jonge dassen worden gezoogd en in de rest van het jaar zullen ze alleen boven-

gronds vossen schieten en geen burchten uitgraven. In ruil hiervoor voorziet Das & Boom de jagers van de nodige informatie. Het klinkt allemaal wederom erg betrouwbaar en redelijk, maar een dergelijk convenant is in feite geheel overbodig. Sinds in 1994 de wijziging van onder andere de Natuurbeschermingswet is ingevoerd is de das uit de Jachtwet verwijderd en onder de bescherming van deze Natuurbeschermingswet gebracht. Dit houdt in dat niet alleen de das zelf beschermd is maar ook zijn burchten en de directe omgeving daarvan. Het is dus zelfs zo dat het niet de goedgunstigheid van de jagers is dat zij zich geheel 'vrijwillig' beperken, maar dat, wanneer zij wel aan het jagen zijn in of nabij een dassenburcht, zij in overtreding zijn! Daarnaast lokt het schieten in het donker overtreding van de Jachtwet uit aangezien 'nazoeken' van aangeschoten dieren onmogelijk is. De kans dat een vos 's nachts niet in één keer dodelijk wordt getroffen is echter wel groot.

In de vergunningvoorwaarden staat voorts dat de vergunninghouder

*Das en vos kunnen
prima samen een
burcht delen (foto:
Das & Boom).*

binnen veertien dagen na afloop van de vergunning moet rapporteren wanneer, waar, door wie en met welk resultaat van de vergunning gebruik is gemaakt. Tevens verlangt de vergunningverlener een kaart met de lokaties van geïnventariseerde bewoonde en/of verlaten vossenbouwen en dassenburchten met een vermoedelijk aantal bewoners. Ook wordt een overzicht gevraagd van de afschotcijfers van de vos in de voorgaande vijf jaar en/of een overzicht van de populatieontwikkeling van de vos over die periode. Tenslotte moet de vergunninghouder een volledig inzicht geven van de populatieontwikkeling van de weidevogels in het gebied in de afgelopen vijf jaar. De vraag naar dergelijke inventarisaties vinden wij wel erg opmerkelijk. Uit het feit dat de vergunningverlener na afloop van de vergunningen een overzicht wil hebben van de lokaties met vossen- en dassenburchten en van afschotcijfers en populatieontwikkelingen over de afgelopen vijf jaar geeft aan dat de vergunningen kennelijk op basis van onvoldoende gegevens zijn verleend. Ter verduidelijking staat er zelfs nog bij dat 'het inzicht in de populatieontwikkeling van de weidevogels wordt gevraagd om te kunnen dienen om de invloed van afschot van vossen in de toekomst te

kunnen relateren aan de stand van de weidevogels; één van de redenen van de aanvraag'.

VERGUNNING- AANVRAGEN

De datum voor de behandeling van het schorsingsverzoek is vastgesteld in november 1994. Wanneer wij tenslotte de processtukken van de tegenpartij een week voor de zitting ontvangen blijkt dit zo'n omvangrijk pakket te zijn dat het voor ons onmogelijk is om ons op deze korte termijn degelijk voor te bereiden en derhalve zien wij ons genooddaakt om het verzoek tot schorsing in te trekken. Ons bezwaarschrift tegen de vergunningen blijft wel onverkort gehandhaafd.

Bij bestudering van de processtukken valt het ons direct op dat de vermelding van 'gewassen' in de aanhef van de vergunning een onzorgvuldigheid is en dat de verlening geheel is gebaseerd op schade aan en bescherming van dassen en weidevogels. In deze stukken komen wij verder allerlei interessante zaken tegen. De betreffende WBE's geven in hun vergunningaanvraag allemaal toe dat het aantal vossen dat binnen hun werkterrein voorkomt niet bekend is aangezien ze 'levend niet te tellen zijn'. Wel zeggen ze allemaal dat het aantal vossen groot is, dat het afschotcijfer een sterk stijgende lijn vertoont, dat de weidevogelpopulatie daalt en dat de nachtjacht

op vossen een goede en weinig verstorende manier is om vossen structureel in aantal te beperken. In ieder geval is duidelijk dat de zes WBE's de tekst van de vergunningaanvraag vrijwel woordelijk van elkaar hebben overgeschreven. Bij de aanvragen zijn ook adhesiebetuigingen gevoegd van enkele organisaties. Zo steunt de Bond van Friese Vogelbeschermings Wachten de aanvraag met als argument dat dóór de hoge predatiedruk de motivatie van boeren en 'nazorgers' om weidevogellegels te beschermen onder sterke druk staat. (De term 'nazorg' geeft aan dat leden van deze organisatie eerst de eieren van Kieviten weghalen en vervolgens de rest beschermen). Deze organisatie van 'eierjagers' is een natuurlijke bondgenoot van de WBE's en dus is een dergelijke adhesiebetuiging niet echt opmerkelijk. Ook het Landbouwschap steunt de aanvragen. In de adhesiebetuiging durft het Landbouwschap zelfs te beweren dat 'het bekend is dat vossen schade aan landbouw toebrengen door het doden van lammeren en pasgeboren kalfjes'. Maar van een landbouworganisatie, waarvan een vertegenwoordiger ons in het verleden al eens mededeelde dat wat hem betreft alle ganzen in Nederland mochten worden uitgeroeid kan je ook weinig inzicht verwachten. Ook de Vereniging Das & Boom wordt nog een keer aangehaald als steunbetuiger. Dat is ook wel logisch, want de vergunningverlening is helemaal opgehangen aan het feit dat dassen en hun burchten beschermd moeten worden en dat de jagers ter compensatie van deze beperking dan ook 's nachts op vossen mogen jagen. It Fryske Gea steunt de aanvraag eveneens, maar dan blijkt hierbij mee te spelen dat deze organisatie nauw betrokken is bij de herintroductie van de das en daarom het verzoek van Das & Boom steunt.

BEZWAAR

Tijdens de behandeling van ons bezwaar door de Commissie voor de Bezwaarschriften van het Ministerie LNV is onze stelling dat onvoldoende de noodzaak van de betreffende vergunningverlening is aangetoond.

Vanwege de bescherming van de das dienen de jagers af te zien van de jacht met aardhonden en van het uitgraven van burchten. Vervolgens is door de WBE's gepleit voor een compensatie voor deze beperking. De noodzaak om de jacht op vossen dan op een andere manier extra toe te staan wordt gevonden in de bedreigde stand van de weidevogels. De relatie tussen predatie door vossen en de afname van de weidevogelstand is echter nooit ergens aangetoond. De voorzitter van deze Commissie geeft toe dat omtrent de relatie predator en weidevogels inderdaad veel te weinig gegevens bekend zijn en het Ministerie LNV zeker niet op basis van dreigende schade aan weidevogels een lichtbakvergunning zou afgeven. Het blijkt dus in dit geval eigenlijk alleen om bescherming van dassen te gaan. Begin zestiger jaren is de das in Zuid-Friesland uitgezet en er wordt gestreefd naar verdere uitbreiding van het leefgebied van dit dier. Feit is dat vos en das vaak een burcht gezamenlijk bewonen en dat wordt ook erkend door de WBE's. Zij zien niet voor niets af van het uitgraven van vossen, aangezien het risico dan groot is dat er (tevens) een das wordt verstoord. Toch beweren de jagers dat de vos de vestiging van de das tegengaat en zelfs de das verdringt uit de al bezette territoria. Zij baseren zich hierbij op de gedachte dat de das zijn burcht netjes schoon houdt terwijl volgens hen de vos een 'viezerik' is. 'U vindt het toch ook niet leuk als u zelf houdt van een nette onderhouden tuin wanneer uw buurman een wilde natuurtuin heeft', aldus een woordvoerder van de WBE Gaasterland.

Wat te verwachten was gebeurt. De Commissie voor de Bezwaarschriften adviseert om onze bezwaren ongegrond te verklaren en de minister neemt dit advies over. Vervolgens gaan wij in beroep bij de rechtbank. Aangezien de vergunningen tot 28 februari 1995 geldig zijn vragen wij na afloop om de inventarisaties en overzichten zoals die zijn genoemd in de vergunningen. In augustus ontvangen wij de rapportages van de zes WBE's. Vervolgens leggen wij dit gehele pakket inclusief kaarten en conclusies voor aan Jaap

Mulder. Hij is dierecoloog en heeft vele jaren veldonderzoek en literatuurstudies verricht zowel aan vossen als aan weidevogels en dassen. Tijdens onderzoek in 1993 en 1994 heeft hij tevens intensief kennis gemaakt met de werkgebieden van de betreffende WBE's.

COMMENTAAR JAAP MULDER

Als eerste constateert Mulder dat er gemiddeld één vos werd waargenomen per 2,5 uur rondrijden met een lichtbak en dat er één vos per 19,4 uur werd geschoten. Per 10 km² werd gemiddeld één vos geschoten. Op basis hiervan lijkt de jacht met lichtbak niet zo'n efficiënte methode te zijn. Hij stelt dat het 'lichtbakken' meestal als erg storend wordt ervaren door alle 's nachts actieve dieren. WBE Gaasterland geeft op dat de vossen de dassenburchten in het gebied bewonen, maar er wordt geen melding gemaakt van het vermoedelijk aantal vossen dat er leeft. WBE Doniawerstal en WBE Aengwirden-Schoterland geven niets op over burchtlokaties en aantal vossen. Wel wordt door hen gemeld dat met 'deze vorm van jagen een redelijk inzicht wordt verkregen in de vossenstand'. WBE Kuinder en Linde geeft een vermoedelijk aantal vossen op van twintig als voorjaarsstand in 1995 in een gebied van ongeveer 68 km². Mulder kent de streek daar goed en deze schatting van tien paren lijkt hem aan de hoge kant. WBE Beneden de Linde meldt dat er negentig vossenburchten in het werkgebied (circa 120 km²) liggen die 'wisselend, doch voor het grootste gedeelte regelmatig, worden bewoond'. WBE Midden Ooststellingwerf tenslotte meldt een voorjaarsstand van vijfenveertig vossen op 48 km². Ook deze streek kent Mulder goed en hij schat in dat in dit gebied maximaal vijf tot acht paar vossen kunnen leven! Uit dit alles kan in ieder geval geconcludeerd worden dat er bij de WBE's weinig inzicht is in de vossenstand. Omtrent de afschotcijfers van de laatste vijf jaar merkt Mulder het volgende op: 'De rapportages bevatten slechts cijfers over het gepleegde afschot. Het is onmogelijk om aan

de hand van deze gegevens vast te stellen hoe constant de jachtinspanning was en de jachtmethoden in de afgelopen jaren waren. Daar komt nog bij dat er geen vaste registratie bestaat voor het afschot van vossen. Ook wordt geen onderscheid gemaakt tussen oude en jonge vossen. Men moet afgaan op de opgave van het afschot zoals die door individuele jagers aan hun WBE wordt gedaan. Voorts worden de afschotgegevens pas per WBE verzameld sinds de WBE's zijn opgericht. De oudere gegevens zijn daarom waarschijnlijk erg onvolledig', aldus Mulder. Een conclusie met betrekking tot de ontwikkeling van de vossenpopulatie valt dus niet te maken. Mulder stelt voorts dat voor de juiste beoordeling van de mogelijke ontwikkeling in de vossenstand het van groot belang is dat, naast vermelding van de 'inspanning', het jachtresultaat wordt opgesplitst naar leeftijd, jachtmethode en seizoen. 'Het uitgraven van jonge vossen' tikt lekker aan, maar heeft niet zoveel invloed op de stand; het schieten van zwervende jonge vossen in de herfst idem dito', aldus Mulder. Omtrent de voorwaarde waarin aan de WBE's een volledig inzicht in de populatieontwikkeling van de weidevogels wordt gevraagd stelt Mulder dat het ten enenmale onmogelijk is om met de opgevraagde gegevens uitspraken te doen over de relatie tussen vossen en weidevogels. En dit was juist de bedoeling van het Ministerie. Zijn kritiek hierop is niet mis te verstaan. Mulder: 'Gezien de recente initiatieven van LNV om de weidevogelbescherming te stimuleren, terwijl tegelijkertijd op veel plaatsen klachten worden gehoord over predatie door vossen, zou het het Ministerie sieren als ze de (veronderstelde) problemen serieus zou nemen en een goed gefundeerd onderzoek zou laten plaatsvinden, in plaats van de huidige "goedkope" weg te kiezen: de WBE's en Weidevogelbeschermers tevreden stellen met extra mogelijkheden om de vos te bestrijden'. Daar voegt Mulder dan nog fijntjes aan toe dat deze vergunningen onder andere zijn verstrekt ter bescherming van de das. 'Men moet zich realiseren dat dassen een actieradius hebben van verscheidene kilometers rond hun

burchten en ook grote invloed kunnen uitoefenen op het broedsucces van weidevogels, zonder dat hun actie aan de sporen te onderscheiden is van die van de vos'! Uit de rapportages blijkt dat de WBE's niet zelf gegevens over weidevogels verzamelen, maar dat ze de gegevens opvragen bij vogelwachten, aldus Mulder. WBE Gaasterland meldt in de rapportage helemaal niets over weidevogels. WBE Doniawerstal verstrekt gegevens over het broedresultaat van 1994. Het percentage nesten dat uitkwam is volstrekt normaal namelijk rond de 75% voor kievit, grutto en tureluur, terwijl dat bij de scholekster zelfs op 90% lag. Dit komt overeen met de broedresultaten in andere provincies. Desondanks wordt in de rapportage gesteld dat 'in het afgelopen seizoen zeer veel verloren is gegaan door vossen, op sommige percelen zelfs 80%'. Ook bij de andere WBE's wordt of een zeer onvolledige rapportage geleverd en/of er worden voor enkele jaren cijfers gegeven die niet met elkaar vergeleken kunnen worden, omdat ze niet steeds op hetzelfde gebied betrekking hebben. Slechts in het werkgebied van WBE Doniawerstal komt wel belangrijk weidevogelgebied voor. En in dat

Grutto blijkt helemaal geen slechtere broedresultaat te vertonen (foto: Mike Weston).

geval wijzen de verstrekte gegevens op een stabiele situatie voor drie van de vier belangrijkste weidevogelsoorten. Alleen de grutto gaat langzaam achteruit en dat is een trend die landelijk optreedt met als belangrijkste oorzaak de ontwikkelingen in de landbouw. Tenslotte geeft Mulder nog enkele algemene opmerkingen over de vergunningaanvragen. In deze aanvragen wordt bijvoorbeeld gesteld dat das en vos elkaar niet altijd verdragen. Dit is onzin, aldus Mulder en mag dus niet worden opgevat als motivatie om op vossen te jagen. 'Het is namelijk onzin om te stellen dat je vossen moet schieten om de das te beschermen. Je kunt ook gewoon het verontrusten van de burchten achterwege laten', zo stelt Mulder. Ook het laatste deel van de motivatie is erg onlogisch. Mulder reageert: 'Eerst wordt gesteld dat vooral in de winter moet worden gejaagd, terwijl daarna gevraagd wordt om middelen om reeds in augustus (als alle weidevogels al weg zijn) op jonge vossen te jagen die muizen vangen in grasland, aangrenzend aan percelen maïs. Er zou hier een 'verborgen agendapunt' vermoed kunnen worden: vrees voor predatie (- concurrentie) van voor de jacht gewilde dieren als haas, konijn, fazant en patrijs'. Ook over de steunbetingingen heeft Mulder een en ander op te merken. Het beschermingsidee van de Bond van Friese Vogelbeschermings Wachten wijkt af van dat van Vogelbescherming Nederland. Deze laatste gaat bijvoorbeeld niet zonder meer uit van het idee dat de ene groep organismen (weidevogels) beschermd moet worden door de andere (vossen, kraaiachtigen) te bestrijden. In dit verband neemt ook Das & Boom een standpunt in dat afwijkt van dat van de meeste natuurbeschermingsorganisaties, aldus Mulder. De steunbetinging van het Landbouwschap wekt eveneens verbazing vanwege de motivering. Mulder: 'Als nu nog steeds niet bekend is dat vossen geen pasgeboren kalfjes en slechts bij zeer hoge uitzondering levend geboren lammetjes aanvallen dan moet er nog heel wat aan voorlichting van onze landbouwers gebeuren'. Tot zover het commentaar van Jaap Mulder.

PROVINCIE FRIESLAND

Terwijl het beroep tegen de inmiddels verlopen vergunningen nog loopt blijkt uit een artikel in het Friesch Dagblad van december 1995 dat vier van de betreffende WBE's, namelijk Gaasterland, Beneden de Linde, Kuinder en Linde en Midden Ooststellingwerf, wederom een lichtbakvergunning hebben gekregen, van het Ministerie LNV. Van deze vergunning ontvangen wij op verzoek een afschrift. Dit keer heeft de vergunningverlener beter opgelet en de vergunning is verleend ter bescherming van fauna en in het belang van natuurbeheer. Er is aan toegevoegd dat de vergunning is verleend op basis van een proef. Na afloop hiervan zal worden beoordeeld of de proef al dan niet is geslaagd. Tevens zijn twee voorwaarden vervallen namelijk het verbod om burchten uit te graven en om aardhonden in te zetten! Tegen deze vergunningen dienen wij een schorsingsverzoek in. Ook de politiek raakt in de zaak geïnteresseerd. Op Kamervragen van GroenLinks hoeveel van dergelijke ontheffingen jaarlijks worden verleend antwoordt de Minister dat er in 1990 in totaal 2200 vergunningen ex artikel 53 van de Jachtwet zijn verleend. Dit betreft dan onder andere vergunningen om te jagen op wild buiten de geopende tijd en op wild waarop de jacht niet is geopend. In 1994 werden er zelfs 3900 van dergelijke vergunningen verleend. Dit betekent dat de Jachtwet min of meer buiten werking wordt gesteld. Van elke vergunning mogen namelijk vaak ook meerdere jachtactehouders gebruik maken, zodat het er in de praktijk op neer komt dat elke jager wel op één of meer punten legaal van de Jachtwet af mag wijken. De minister onthulde tevens dat er voor het jagen op vossen met kunstlicht circa veertig vergunningen werden verleend.

Dan, vijf dagen voordat ons schorsingsverzoek wordt behandeld, krijgen wij bericht dat de minister de vier lichtbakvergunningen heeft ingetrokken. Deze intrekking blijkt op formele gronden te zijn gebeurd aangezien artikel 53-vergunningen per 1 januari 1996 niet meer door

het Ministerie worden verleend maar deze bevoegdheid is gemandateerd aan de provincies. Zoals in Argus nummer 1 van dit jaar al werd vermeld is deze mandatering zeer plotseling doorgevoerd zonder kennelijk alle consequenties goed te hebben overzien. Inmiddels is ons gebleken dat de provincies zelf ook nog in het geheel niet waren (en zijn) voorbereid om deze taken op zich te nemen. In ieder geval is het sinds 1 januari de bevoegdheid van de provincie om wel of niet een lichtbakvergunning af te geven. Wij richten ons daarom vervolgens tot de provincie Friesland. Deze provincie blijkt echter eind maart nog geen lichtbakvergunning te hebben verleend. In mei lezen wij tot onze vreugde dat de provincie Friesland het verzoek van de WBE's tenslotte heeft afgewezen. Op ons verzoek ontvangen wij van Friesland de afwijzingsbeschikking, die als volgt is gemotiveerd. De WBE's voldoen niet aan de voorwaarden voor het verkrijgen van een vergunning ex artikel 53, aangezien zij niet hebben aangetoond dat er (kans op) belangrijke schade is aan bedrijfsmatige landbouw. Met betrekking tot de bescherming van de fauna meent Friesland dat er voldoende middelen ter beschikking staan om de stand van de vos op een aanvaardbaar niveau te houden. En in het geleverde 'schadebestrijdingsplan' is niet aannemelijk gemaakt dat er weidevogelpopulaties uitsterven door toedoen van de vos. Niet aannemelijk is gemaakt dat er geen andere bevredigende oplossing is noch dat met de aangevraagde vergunning het beoogde doel wordt bereikt. De beschikking geeft dus in feite aan dat het Ministerie de vergunningen onzorgvuldig en zonder gegronde reden heeft verleend.

PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Inmiddels is er dit jaar ook van alles gaande in Noord-Holland. Zoals in vorige Argussen reeds werd gemeld was Natuurmonumenten van plan om in het gebied De Putten op vossen te gaan jagen. Vanwege het verzet hiertegen vanuit verschillende natuurbeschermingsorganisaties

besloot Natuurmonumenten hier tenslotte toch maar vanaf te zien. Er hoefde namelijk ook helemaal niet in De Putten zelf gejaagd te worden. Ten eerste is het gebied veel te klein en te nat voor vossen om zich daar te vestigen. Het betreft dus hoogstens af en toe een exemplaar dat langs komt. Ten tweede heeft Natuurmonumenten jachthouders in de omgeving verzocht de jacht op vossen rond De Putten sterk op te voeren. De jagers rondom dit gebied waren hiertoe maar wat graag bereid. Zij profiteren hiervan op twee manieren. Ze kunnen de jacht nu legitiem nog eens extra opvoeren en ze kunnen zeggen dat zelfs een natuurbeschermingsorganisatie als Natuurmonumenten ervan overtuigd is dat er teveel vossen zijn. Er bereiken ons berichten dat WBE De Noordkop voor het gebied achter de Hondsbosse Zeewering en dus nabij het gebied De Putten in het bezit is van een lichtbakvergunning. Deze vergunning blijkt nog geldig te zijn tot 1 april 1996. Na afloop van deze termijn vraagt deze WBE wederom een vergunning aan en ditmaal bij de provincie Noord-Holland. Anders dan de provincie Friesland verleent Noord-Holland deze vergunning wel, maar met daarbij de aantekening: 'Per 1 januari 1996 is het beleid op onderdelen van de Jacht- en Vogelwet van het Rijk overgedragen aan de provincies. In dat kader zal de provincie met een eigen faunabeleid komen. Dit kan inhouden dat het beleid ten aanzien van het verlenen van vergunningen in de toekomst gaat veranderen'. De provincie Noord-Holland besluit dus, anders dan Friesland, om de gevraagde vergunning zonder meer te verlenen. Deze vergunning is geldig tot en met 29 april 1997. Wij zijn teleurgesteld over zo weinig eigen inbreng van deze provincie. Wat ons echter het meest verontrust is het feit dat deze vergunning, anders dan die door het Ministerie LNV was verleend, is afgegeven ter voorkoming en beperking van belangrijke schade aan schapen en lammeren. Aangezien wij vrezen dat zonder bezwaar hiertegen schade aan schapen in de toekomst als geaccepteerde grond zal worden beschouwd maken wij ook bezwaar tegen deze vergunning en dienen wij

tevens een schorsingsverzoek in. Ons voornaamste bezwaar is dat vossen geen volwassen schapen kunnen doden. Wanneer een vos al een schaap zou aanvallen dan betreft het altijd schapen die op hun rug liggen. Deze 'verwente' schapen schijnen echter, wanneer ze niet snel en op de juiste wijze worden teruggedraaid, toch al ten dode te zijn opgeschreven. Het is derhalve een zaak van goede verzorging door de schapenhouder om dergelijke situaties te voorkomen. Het aanvallen van pasgeboren lammetjes blijkt, zoals hiervoor door Jaap Mulder al gemeld, bij zeer hoge uitzondering voor te komen. Maar ook in dit geval is het de taak van de eigenaar om schapen dichtbij huis en onder toezicht te houden in de periode dat de lammetjes worden geboren. Afgezien van onze stelling dat vossen dus in feite geen schade aan kunnen richten aan schapen is ons bezwaar dat de provincie ook helemaal geen moeite heeft gedaan om te bepalen hoe groot deze 'schade' dan werkelijk is en of er mogelijk alternatieve methoden zouden kunnen worden toegepast. Ons verzoek tot schorsing van deze vergunning wordt eind augustus behandeld door de rechtbank. Ook hier blijkt dat de provincie wel heel erg makkelijk vergunning heeft verleend. Vlak voor het ter perse gaan van dit nummer ontvangen wij de uitspraak. Ons verzoek tot schorsing wordt toegewezen en de verweerder, provincie Noord-Holland, wordt veroordeeld tot het betalen van de proceskosten en het griffierecht. Wij zullen deze zaak zeker voortzetten wanneer de WBE's tegen deze beslissing in beroep gaan.

Uit dit alles kan geleerd worden dat hoe duidelijker wetgeving is geformuleerd en hoe minder ruimte er is voor interpretatie hoe beter. Aangezien de minister in het voorstel voor de Flora- en faunawet veel bevoegdheden officieel wil gaan overdragen aan de provincies is het bovenstaande in ieder geval iets om ernstig rekening mee te houden. Het kan toch niet zo zijn dat de overheid bij voortduring kleine organisaties opscheept met toetsing bij de rechter van onzorgvuldige uitvoering van wetgeving.

In het najaar van 1995 barstte de discussie over de jacht in de Koninklijke Houtvesterij Het Loo los op een wijze zoals niet eerder het geval geweest was. Die discussie kwam overigens niet geheel onverwacht. Al in 1994 kon onze Kroonprins zich ternauwernood buiten beeld van de camera's van 'Opsporing Verzocht' houden tijdens een drijfjacht op wilde zwijnen in de Elspeter struiken, het domein van ex-havenbaron van Beuningen. Op 15 december 1995 was het opnieuw raak toen een groep waarnemers een Koninklijk jachtgezelschap volgde in het Kroondomein en op 22 december dreigde de zaak zelfs te escaleren toen waarnemers van SKF opnieuw opdoken bij een drijfjacht op wilde zwijnen. Paleisbeveiligers en parkpersoneel reageerden uiterst nerveus en intimideerden de waarnemers door met auto's op hen in te rijden. Een waarnemer en een journalist werden gearresteerd op verdenking van 'poging tot zware mishandeling of zelfs doodslag', maar ze kwamen na twee uur alweer vrij. Vanzelfsprekend durfde justitie de aanklacht niet aan de rechter voor te leggen, omdat er geen enkele grond was voor de arrestaties. SKF legde de kwestie inmiddels voor aan de Nationale Ombudsman. Na de succesvolle faxactie die het gehele Nederlandse publiek betrok bij de middeleeuwse drijfjachten die op Het Loo plaatsvonden, leek de rust voorlopig weergekeerd in afwachting van het nieuwe jachtseizoen. Leek, want op 23 augustus kwam wederom SKF in actie. Op 24 augustus meldde Eef Brouwers van de Rijksvoorlichtingsdienst dat de Koninklijke familie besloten had te stoppen met de plezierjacht!

Koninklijk besluit
betekent klap
voor plezierjacht

KONING,
KEIZER,
ADMIRAAL,
STOPPEN
ZULLEN ZE
ALLEMAAL!

Niko Koffeman

ZWIJNERIJ
IN HET KROONDOMEIN

Al jaren ageert Kritisch Faunabeheer tegen de overmatige bijvoeding die in het gehele land plaatsvindt en waarmee jagers hun eigen kanon-nenvlees fokken. Met name Het Loo was berucht om de bijvoeder-praktijken die slechts dienden om grote populaties wilde zwijnen te fokken. In de tijd van Prins Hendrik werd het nog heel gewoon gevonden om kort voor de jacht, uit Frankrijk geïmporteerde zwijnen los te laten in het Kroondomein. Nu dat niet meer geaccepteerd wordt, lijkt het drastisch bevorderen van 'natuurlijke' aanwas een uitgelezen mogelijkheid voor ons vorstenhuis om elk najaar voldoende zwijnen voor de loop van hun jachtgeweren (en die van hun jachtgasten) te krijgen. Door overmatig bijvoeren met onder meer mais, voederbieten, groenten-afval en aardappels wordt bewerkstelligd dat de zwijnen niet eenmaal maar tweemaal per jaar een fors aantal jongen werpen. Eerder was al vastgesteld dat in het Kroondomein een voorjaarsstand werd aangehouden die zeven maal hoger was dan het voormalig Rijksinstituut voor Natuurbeheer verantwoord achtte. Ondanks het feit dat er in ons land sinds 1977 een jachtverbod op wilde zwijnen bestaat!

De foto's bij dit artikel zijn gemaakt door Gon Wennekes.

'Tamme' zwijnen uit het Gortelse bos op een parkeerterrein bij Niersen

Bijvoeren in de praktijk (foto: Geert Besselink).

Alleen met een speciaal afgegeven vergunning voor bijzondere gevallen van overpopulatie mocht er nog op zwijnen gejaagd worden. Door deze bijzondere gevallen via bijvoeding uit te lokken, ging ons Vorstenhuis lijnrecht in tegen de bedoelingen van de wetgever. Zozeer zelfs dat van een vorm van 'fraus legis' gesproken kan worden, het bewust omzeilen van de bedoelingen van de wetgever. Toen SKF deze misstand in 1995 wereldkundig maakte, ontstond een onhoudbare situatie. Een Vorstenhuis dat de bedoelingen van de

wetgever met voeten treedt, puur en alleen voor het plezier van een aantal Hofjagers brengt ernstige schade toe aan haar imago. Hare Majesteit was zich daarvan zeer bewust na de grootscheepse verontwaardiging die de jachtpartij-en in het Kroondomein in 1995 veroorzaakten. Achter de schermen werd reeds geruime tijd in het diepste geheim gewerkt aan een elegante oplossing door Rijksvoorlichtingsdienst, ministerie van LNV en het Koninklijk jachtdepartement. De Koninklijke familie kon niet buigen, en zeker niet voor een actiegroep, maar voortzetting van de plezierjacht was ook ondenkbaar vanwege de maatschappelijke consequenties.

Intussen hadden veldwaarnemers van SKF deze zomer ontdekt dat de wilde zwijnen in het Kroondomein door overdadige bijvoeding zo talrijk en zo tam geworden waren, dat er alle aanleiding was de publieke opinie opnieuw te mobiliseren, al voor aanvang van het jachtseizoen. De door jachtpersoneel tam gemaakte zwijnen bleken zelfs een vaste ontmoetingsplaats te hebben waar ze elke avond door toeristen uit de omgeving uit de hand gevoerd werden. Elke avond verschenen op de parkeerplaats op de hoek van de Elspeterweg en de Enkhoutweg in Gortel tussen de twintig en zestig tamme 'wilde zwijnen', jong en oud. Gedurende 21 dagen postten veldwaarnemers van SKF bij de bewuste plek en toen duidelijk werd dat de dieren geen avond oversloegen, werd besloten de zwijnen aan de vooravond van het jachtseizoen een galgenmaal te serveren. Drie reusachtige sandwiches met meloen en komkommer en een groentenmozaïek met een beeld van een jager dat werd vervaardigd door medewerkers van de dieren-ambulance Tiel. Op vrijdag 23 augustus werd het 'tableau vivant' voor het oog van de pers opgevoerd, waarbij voor iedereen duidelijk werd hoe tam de dieren waren. Zich niets aantekkend van camera's, flitsers, halogeenlampen en ruim zestig actievoerders

deden de zwijnen zich tegoed aan het geserveerde galgenmaal.

OVERSPANNEN REACTIES

Hoewel de actie zeer vredig verliep, laten we zeggen 'tammer' dan ooit, dreigde de situatie toch uit de hand te lopen toen een zeer verhitte jager uit Vaassen met een terreinauto aan kwam rijden en volledig buiten zinnen raakte toen hij de demonstranten en persvertegenwoordigers ontwaarde.

De man sloeg tierend met een rijzweep in op de cameraploeg van 2 Vandaag en reed op een zeer brute

Het galgenmaal.

Opdiene van dis.

De 'spandoeken'.

wijze met zijn terreinauto rakelings langs de actievoerders. In zijn kielzog reed een Amerikaanse limousine van het Koninklijk jacht-departement met daarin een dame die zorgvuldig en demonstratief alle kentekens van de auto's van actievoerders en aanwezige toeristen noteerde. Een door de woedende jager uit Vaassen (naam bij de redactie bekend) gealarmeerde jacht-opzichter kwam even later poolshoogte nemen maar gedroeg zich zeer beheerst, wetend dat het 'kwaad' al geschied was.

Voor het gehele Nederlandse publiek was duidelijk gemaakt hoe tam de zwijnen waren en hoe laf de jacht. Na de uitzending van 2 Vandaag was ook aan het Hof duidelijk dat een onhoudbare situatie was ontstaan. Het beeld dat door de drijfjachten ontstond was zeer in strijd met het imago dat ons Vorstenhuis nastreeft. Recente enquêtes wijzen uit dat meer dan 80% van de Nederlandse bevolking van mening is dat de Kroonprins niet aan de plezierjacht zou mogen deelnemen en ook ruim 80% vindt het toe te juichen dat diezelfde Kroonprins Olympische medaillewinna(a)r(e)s(sen) knuffelt.

Die gegevens speelden een belangrijke rol tijdens het topberaad dat op de avond van 24 augustus, na 2 Vandaag plaatsvond. Dat leidde ertoe dat Eef Brouwers van de Rijks-

voorlichtingsdienst (RVO) op zondag 25 augustus (zeer ongebruikelijk!) aan de pers meldde dat het Hof in de toekomst zou afzien van de plezierjacht in het Kroondomein. Dit najaar zou een vergroot afschot plaatsvinden om de populatie naar een 'natuurlijke' omvang terug te brengen, waarna er niet meer zou worden bijgevoerd en de natuur de gelegenheid zou krijgen zichzelf zoveel mogelijk te reguleren.

HET EINDE VAN DE PLEZIERJACHT?

Het door de RVD wereldkundig gemaakte besluit is om een aantal redenen zeer opmerkelijk. Allereerst is het zo dat vorig jaar nog ontkend werd dat de Koninklijke familie aan

'plezierjacht' zou doen. En omdat het niet gemakkelijk is te stoppen met iets wat je nooit gedaan hebt, past hier enige gezonde achterdocht. Al eerder hebben we te maken gehad met een semantische truc van de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging die zich enkele jaren geleden plots uitsprak tegen de 'plezierjacht' om zich vervolgens hard te gaan maken voor de zogenaamde 'benuttingsjacht' die in niets afwijkt van de fel bekritiseerde plezierjacht. Het zal duidelijk zijn, de terminologie interesseert ons niet zo bar veel. Plezierjacht, benuttingsjacht, pretjacht of hobbyjacht, het gaat in alle gevallen om het voor het plezier doden van weerloze dieren

Nuttigen van het galgenmaal.

door hobbyisten, zonder dat daar enige noodzaak toe bestaat. Daar zullen we ons tegen blijven verzetten tot die jachtvorm in haar geheel verleden tijd is. Een andere reden waarom het besluit van de RVD zo opmerkelijk is, is dat de beschermheer van de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging - ZKH Prins Bernhard hiermee aan geeft de plezierjacht definitief vaarwel te zeggen, wat ongetwijfeld consequenties moet hebben voor zijn beschermheerschap van een vereniging van plezierjagers. Bovendien laat de formulering van de RVD niets aan duidelijkheid te wensen over. Als er geen sprake meer is van plezierjacht in het Kroondomein, zal de jacht in voorkomende gevallen ook niet meer door adellijke of Koninklijke jagers kunnen worden uitgeoefend, wanneer die tenminste niet hun beroep van de jacht gemaakt hebben. Zoals in het Deense Kroondomein het totale afschot in handen is van een professional, zo zullen ook in ons land de Koninklijke jachten met hooggeplaatste gasten definitief tot het verleden moeten behoren. Dat dat niet geheel van harte gebeurt moge duidelijk zijn. Vorige week nog werd SKF door ingewijden aan het Hof gepolst met de vraag of wij ons realiseerden dat onze acties het ons Vorstenhuis moeilijk maakten om te voldoen aan een aantal sociale verplichtingen zoals die bestaan tussen de Europese vorstenhuizen, waarvan de leden bij toerbeurt jachtpartijen organiseren. Omdat de oppositie tegen de plezierjacht van het Koningshuis vrijwel nergens zo groot en breed gedragen is als in ons land, zou dat ons Vorstenhuis in een lastige positie brengen. Daarom werd omzichtig geïnformeerd in hoeverre onze acties door zouden gaan na het thans genomen besluit. We kunnen daar heel duidelijk in zijn. We hebben niets tegen ons Koningshuis en gunnen de leden ervan elk pleziertje dat geen dierenlevens of dierenwelzijn in gevaar brengt. Het zou fantastisch zijn wanneer ons Vorstenhuis buitenlandse vorstenhuizen voortaan uitnodigt voor de kleiduivenjacht en daarbij uitlegt dat de plezierjacht niet meer van deze tijd is.

Maar iets anders dan kleiduiven-schieten is voor SKF onacceptabel. Onze inzet is heel duidelijk. Wij verwachten in het Kroondomein geen hobbyjagers meer aan te treffen in het jachtveld (dus ook geen prinsen), gaan ervan uit dat het bijvoeren geheel gestopt wordt en vinden dat het terrein niet langer gesloten zou moeten zijn voor het publiek tussen 15 september en 25 december. Het SP kamerlid Remi Poppe die zich vorig jaar ook al met de kwestie bemoeide, stelde inmiddels kamervragen met die strekking. Bovendien vinden wij dat er via faunaducten uitwisseling voor de grote hoefdieren moet worden mogelijk gemaakt tussen de Koninklijke Houtvesterij Het Loo en andere natuurgebieden op de Midden- en Zuid-Veluwe. Daarnaast gaan we ervan uit dat de plezierjacht door het Hof gestaakt wordt en niet verplaatst. Het is inmiddels bekend dat er zich binnen de Koninklijke familie twee kampen bevinden waar het de plezierjacht betreft. Koningin Beatrix heeft in gesprekken met minister Zalm en minister Van Aartsen aangedrongen op ruimte voor voortzetting van de Hofjachten. Prinses Margriet heeft zich echter geschaard

in de rijen van echtgenotes die zich kennelijk storen aan de plezierjachten van hun partners. Jan Hoedeman en Frank van Zeil berichten in de Volkskrant van 10 september 1996 dat Prinses Margriet er persoonlijk bij de ministers Zalm en Van Aartsen op heeft aangedrongen geen gehoor te geven aan de wensen van haar oudste zus, die betrekking hebben op de plezierjacht. In de zopas bekend gemaakte voornemens om de drijfjachten op Het Loo een halt toe te roepen, lijkt de 'lijn Margriet' het te winnen. Maar elders lijkt sprake van verplaatsing van de Hofjacht. Van diverse informanten bereiken ons tips over de jacht op 'kleinwild' waar ook leden van ons Koningshuis aan deel zouden nemen. Ook dergelijke vormen van plezierjacht achten wij onacceptabel. Zouden ze blijven plaatsvinden dan zal SKF publieksacties blijven voeren tot ze verleden tijd zijn. Dit najaar zullen de diverse Kroondomeinen door een groot aantal waarnemers van SKF in de gaten worden gehouden. We gaan ervan uit dat de Koninklijke Familie zich aan haar woord zal houden en dat er geen niet-professionele Hofjagers meer aangetroffen zullen worden. Het

Illustratie: Len Munnik.

gebaar van ons Vorstenhuis zal van belangrijke invloed kunnen zijn op een totale afschaffing van de plezierjacht. De belangrijkste drijfveer voor de drijfjacht op wilde zwijnen is met het Koninklijk besluit weggefallen. Dergelijke drijfjachten werden in 1977 door de Kamer schoorvoetend toegelaten omdat ze een niet te missen vorm van socializing vormden voor hooggeplaatste landgenoten. Nu de Hofjacht in haar huidige vorm zal worden afgeschaft, is het tijd voor een wettelijk totaalverbod op de drijfjacht op wilde zwijnen zoals dat al bestaat voor de jacht op herten en reeën. We gaan een interessant najaar tegemoet. Hoewel een aantal van onze waarnemers al bezorgd informeerde naar de gevaren van het verboden pepergas waar de Divisie Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging tegen alle regels in mee oefent (AD 13 september) gaan we ervan uit dat onze waarnemers dit najaar met rust gelaten zullen worden door parkpersoneel en beveiligingsdienst. Al was 't maar omdat de pers met veel belangstelling meekijkt... We houden u op de hoogte!

*In april van dit jaar
bracht Dierenbescherming
afdeling Peelland een nota onder
de aandacht van de
gemeentebesturen
in de regio Peel. De nota kreeg
veel aandacht van de regionale
pers en daarmee kwam
een openbare discussie
op gang tussen de
dierenbeschermers en de jagers.*

*'Louter laster en leugens' lieten
de jagers via de pers weten, de
toon was weer eens gezet.*

**DE HEER A. TEEUWEN
UIT LIEROP
WAS DE SCHRIJVER
VAN DE NOTA**

Aanleiding was de stroom van klachten die bij de dierenbescherming over jagers binnenkwam. Aanvankelijk wilde men deze klachten bundelen en er mee naar buiten treden. Maar al snel groeide het idee om het niet alleen te laten bij het verzamelen van klachten, ergernis en zelfs angst bij de burgerij. Men besloot ook om te motiveren waarom jacht veelal niet nodig is en ecologisch zelfs verwerpelijk.

**TEEUWEN IS
TEVREDEN OVER HET
EFFECT VAN DE NOTA**

'De pers heeft ruime aandacht gegeven aan de nota en ik heb inmiddels bestuurders gesproken die spijt hadden van de contracten die ze gesloten hadden met wildbeheereenheden.' Heeft Teeuwen nu zo'n heel nieuw geluid laten horen over de jacht? Die conclusie mag bepaald niet getrokken worden. Waar de nota sterk in

NOTA JACHT IN PEELLAND WEKT BEROERING

Ton Ebben

is, is dat het de jagers treft in de achilleshiel. Op een paar essentiële zaken stelt de nota de praktijk en de effecten van het jagen aan de kaak en dat is de jagers in het verkeerde keelgat geschoten.

Zo wordt met speels gemak maar wel gedegen duidelijk gemaakt dat de altijd zo gewichtig naar voren gebrachte argumenten, dat jacht nodig is om landbouwschade te voorkomen, niet opgaan.

Het wordt alleen maar gebruikt om jagen in een gunstig daglicht te stellen. Heel fijntjes wordt ook het verschil tussen wildbeheer en natuurbeheer beschreven en ook daaruit zullen jagers pijnlijke conclusies trekken.

De nota staat uitgebreider stil bij de ecologische effecten van de jacht en schets nog een beeld van de plezierjacht.

Ook de feitelijke aanleiding tot het schrijven van de nota, de klachten uit de burgerij over de jacht, hebben een plaats gekregen in de nota.

'Het huidige wildbeheer door WBE's heeft weinig te maken met verantwoord natuurbeheer, maar is in hoofdzaak gericht op het 'genot van de jacht'.

Omwille van de instandhouding van deze jachtgenoegens wordt richting publiek en overheid tendentieuze en gekleurde voorlichting gegeven en worden reeds lang achterhaalde opvattingen verbreid'.

Zo start de eindconclusie en aanbeveling van de nota en bestuurders worden uitgenodigd bij het bepalen van beleid de nota een belangrijke rol te laten spelen.

Nadat de jagers bij het verschijnen de nota betitelden als 'louter leugens en laster' zijn de gemoederen nog lang niet tot bedaren gekomen. Dierenbescherming eist dat de jagers de beschuldigingen maar eens hard moeten maken.

Maar de positieve effecten zijn natuurlijk belangrijker zoals het spijt hebben dat contracten met WBE's gesloten zijn en dat er ook gemeenten zijn die bij verlenging van contracten dit bij voorbaat niet zonder meer zullen doen en de ruime aandacht in de regionale pers.

NOTA JACHT IN PEELLAND

Auteur A.H.M. Teeuwen

De nota is gratis verkrijgbaar bij:

Dierenbescherming afdeling Peelland,

Postbus 6060, 5700 ET Helmond.

Telefoon (0492) 51 31 81

Desgewenst is de nota ook op diskette leverbaar.

WILDBEHEERPLAN MAAS & WAAL OOST: OUDE WIJN IN NIEUWE ZAKKEN

DE KERN
VAN DE ZAAK

Ton Ebben

De wildbeheereenheid (WBE) Maas & Waal Oost stelde op 16 april jongstleden het wildbeheerplan vast. In het blad 'De Nederlandse Jager' werd tot tweemaal toe aandacht besteed aan dit plan. De eerste maal bij de presentatie van het plan en de tweede maal toen de voorzitter van de betreffende WBE, de heer H. Koek, mee mocht klagen in de extra editie van 'De Nederlandse Jager' ter gelegenheid van de Memorie van Antwoord van minister Van Aartsen op het wetsvoorstel Flora- en faunawet.

Bedenken we verder dat de beleidsmedewerker de heer G. van Hout van de KNJV woonachtig en actief in dit gebied is dan moet dit wildbeheerplan kwalitatief toch een van de betere plannen zijn van jagend Nederland.

De moeite waard om dit plan eens nader te bekijken en daarbij ook te betrekken de artikelen die 'De Nederlandse Jager' daarover publiceerde.

Jagers jagen ook, al noemen ze zich zelf beheerder (foto: Jan van Dieren).

Het plan heeft geen bijzondere omvang. Het telt 46 pagina's op A4 formaat geschreven op 1,5 regelafstand en dat alles inclusief inventarisatietabellen, kopie van krantenartikel, tekeningen van beschreven, diersoorten en grotere natuurtekeningen. Vervolgens wordt veel ruimte ingenomen door de beschrijving zoals we die in iedere populaire vogel- en natuurgidsje kunnen vinden. Bovendien worden er paragrafen ingeruimd voor de beschrijving van het werkgebied, de organisatievorm en de status van het plan en vele pagina's wordt stilgestaan bij ruimtelijke ordeningsplannen en instrumenten. Kortom, de kern van de zaak, waarom en welke dieren en in welke aantallen moeten doodgeschoten dreigt bij een oppervlakkige beschouwing weinig ruimte te krijgen door de grote hoeveelheid andere informatie die voor de kernvraag niet van belang is.

Bij een nadere beschouwing geeft de paragraaf 'Planning Jacht' in principe het antwoord op de kernvraag. In de veertien (!) regels die deze paragraaf telt zijn er slechts enkele relevant. Er mag gejaagd worden volgens het 'wise use beginsel' en volgens de afspraken die vastliggen in het beheerplan.

Het 'wise use beginsel' houdt in dat bij een redelijk nut uit natuurlijke populaties geoogst mag worden zolang de populaties of leefgebieden niet worden aangetast. Als één van de aangevoerde argumenten wordt dat het verkrijgen van wildbraad genoemd. Niets nieuws onder de zon dus, gewoon jagen zoals altijd, niets planmatigs of dit zou te vinden moeten zijn in de afspraken waarover gerept wordt bij de paragraaf 'Planning Jacht'. Deze afspraken moeten te vinden zijn in de paragraaf 'Planning Soorten-beheer'. In deze paragraaf vinden we een beschrijving van de dieren waarop jagers graag schieten.

Allereerst vinden we per soort de informatie zoals we die kennen uit populaire natuurgidsjes die leken een handje kunnen helpen bij het herkennen van de verschillende dier-

soorten. Daarbij worden wat kerngegevens verstrekt over aantal eieren, paartijd, gewicht, enzovoort. Per soort wordt vervolgens ook aangegeven hoe gedacht wordt over bejaging en waarschijnlijk zijn deze opvattingen te zien als de afspraken die vastliggen in het wildbeheerplan want verder is daar in het plan niets van terug te vinden. Enkele voorbeelden van deze afspraken.

REE

Reeën blijken in het werkgebied slechts incidenteel voor te komen, maar volgens de WBE is de kans denkbaar dat er in het werkgebied standpopulaties ontstaan. Dit blijkt bij de WBE geen reactie op te roepen van blijdschap ondanks het feit dat men onder andere al denkt aan verbetering van biotopen, plaatsen van wildspiegels en natuurlijk het onvermijdelijke bijvoeren. Nee, het is eerder een reden voor groot alarm! Als de reeën zich blijvend vestigen of zelfs incidenteel zonder vestiging schade veroorzaken wordt er een commissie in het leven geroepen die zich hiermee bezig zal gaan houden. Maar een eventuele commissie is nog niet genoeg om het potentiële gevaar van het ree te kunnen keren. Met het oog op mogelijke schade zal de WBE preventief afschotvergunningen aan gaan vragen.

PATRIJS

Een zeer kwetsbare soort, voor alle duidelijkheid, dit is geen citaat uit het wildbeheerplan. Algemeen is erkend dat de patrijs tot de kwetsbare vogelsoorten behoort. Ook is deze soort opgenomen in de jongste 'Rode Lijst' van kwetsbare en bedreigde vogelsoorten in Nederland. Dan nu de opvattingen zoals we die kunnen lezen in het wildbeheerplan. Ook de WBE Maas & Waal Oost zegt in hun plan te streven naar een goede patrijzenstand. Als een van de

De ekster wordt als De komst van grote concurrent reeën is een enorm gezien (foto: 'gevaar' (foto:

maatregelen noemt men het binnen de perken houden (lees afschieten) van cultuurvolgende predatoren zoals kraaien en eksters en verwilderde katten! Wie nu meent dat een dergelijke stellingname leidt tot een afspraak om vervolgens ook niet zelf patrijzen te doden komt bedrogen uit. Wat natuurlijke predatoren met de dood moeten bekopen blijft een recht van de jagers. Een afspraak om geen patrijzen te bejagen valt niet te vinden in het plan. Integendeel jacht is wel toegestaan, wel terughoudend, maar wat dat precies is wordt overgelaten aan de interpretatie van elke individuele jager omdat daar verder niet op wordt ingegaan. Samengevat blijft de patrijs dus gewoon vogelvrij in dit WBE-gebied.

WILDE EEND

Ook bij de wilde eend streeft de WBE wederom naar een gezonde eendenstand. Ook hier weer zien we dat men dat wil bereiken door de natuurlijke predatoren te doden. Zwarte kraaien, meeuwen en eksters hebben het in dit geval gedaan en deze dieren moeten dus binnen de perken worden gehouden (lees

le werkgebied en voor het gehele jaar en voor overzomerende ganzen. Bij de presentatie van dit plan maakte de beleidsmedewerker van de KNJV, de heer van Hout, zich niet zo druk over de vergunningen. Die komen wel want in het Land van Maas & Waal met al zijn kwetsbare fruitteelt zal dat volgens hem geen probleem zijn.

MANIER VAN LEVEN

Voor rationeel denkende mensen die ontwikkeling van gezonde dierenpopulaties voorstaan zijn opvattingen zoals ze in de beheerplan staan niet te bevatten. Predatoren schieten ter bescherming om vervolgens zelf het prooidier te doden (patrijzen) of als doelstelling uitspreken dat een soort beschermd en in stand moet worden gehouden (ree) en terwijl dit dier zich nog niet gevestigd heeft al een afschot vergunning aanvragen is een verschijnsel wat meer overeenkomsten heeft met schizofrenie dan met logica. Maar de voorzitter, de heer H. Koek, helpt ons dit merkwaardig verschijnsel beter te duiden. Bij de presentatie van het beheerplan gaat hij in op het verschil tussen de doorsnee natuurliefhebber en de jager: 'Voor veel jagers geldt dat jagen een manier van leven is'. Voor al die andere natuurliefhebbers die respect hebben voor het individuele dier, er alleen naar kijken en er al dan niet van genieten, maar in ieder geval het dier respecteren en het in zijn waarde laten en zich vervolgens mateloos ergeren als anderen deze dieren zonder enige noodzaak doden, is dat natuurlijk niet anders. Mensen die een verantwoord faunabeheer voorstaan kunnen dat heel gemakkelijk uitleggen en dat blijkt bij de jagers wat moeilijker te liggen.

'Een probleem is dat we de buitenwacht, die steeds verder vervreemd van het platteland, moeilijk uit kunnen leggen waar we als jagers mee bezig zijn', aldus voorzitter H. Koek.

Wat dat uitleggen betreft heeft jager Koek gelijk en zijn beheerplan heeft dat begrip bepaald niet groter gemaakt. Zijn beheerplan is een jachtplan waar geen enkele natuurdoelstelling mee wordt gediend.

gedood). Maar ook de meerkoet en nijlgans zijn lokaal boosdoeners volgens de jagers omdat ze agressief territoriumgedrag vertonen. Het reduceren van deze soorten draagt dan ook bij tot een gezonde stand van wilde eenden. Na het uitschakelen van natuurlijke predatoren en zelfs soorten die met territoriumgedrag de wilde eend binnen de perken houden zijn er natuurlijk wilde eenden die moeten worden afgeschoten om de zogenaamde schade aan landbouwgewassen te beperken. Bij de jacht gelden dan geen beperkingen, alleen maar de aanmoediging om vooral woerden te schieten omdat te veel woerden in de paartijd en de tijd dat er kuikens zijn voor te veel onrust zorgen.

A. J. Beintema van het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij zegt in een recent artikel van Jan van Vegchel (ANP) dat uit een oogpunt van populatiebeheer jacht niet noodzakelijk is. Nederland telt 15 miljoen mensen en ongeveer 2 miljoen wilde eenden en het aantal is daarom ook niet buitensporig hoog. Het argument dat eendenjacht nodig is om landbouwschade te beperken noemt Beintema discutabel.

Van wetenschappelijke inzichten blijkt de WBE Maas & Waal Oost ook bij de wilde eend geen gebruik te willen maken. Of het nu een soort betreft die in het werkgebied niet structureel voorkomt (ree), of een rode lijst soort (patrijs), of de wilde eend waar wetenschappelijk heel andere opvattingen leven, het maakt niet uit. Wat geschoten mag worden,

Na afschot van de predatoren moeten jagers de wilde eend natuurlijk zelf binnen de perken houden (foto: Rob Busser).

schiet men en voor wat niet zo maar gedood mag worden vraagt men vergunning aan.

OVERIGE SOORTEN

Het heeft niet veel zin om alle beschreven soorten de revue te laten passeren. De drie beschreven soorten geven een goede indicatie van hoe deze WBE naar de ontwikkeling van diverse populaties kijkt. Natuurlijke predatoren bestrijden en vervolgens zelf de prooidieren schieten. Een gemiste kans om de jacht in een ander daglicht te stellen. Het is alleen maar oude wijn in nieuwe zakken, niet de natuur of soortenbescherming speelt een rol, maar uitsluitend het doden van dieren voor het plezier van de individuele jager.

VERGUNNINGEN

De gretigheid waarmee men een vergunning aanvraagt voor het schieten van reeën is geen incident bij deze (en waarschijnlijk ook andere) WBE.

Zo vraagt men onder meer vergunningen aan voor konijnen in het gehele werkgebied met geweer en kunstlicht, voor hazen in het gehele werkgebied wanneer de jacht op hazen gesloten is, voor kraaiachtigen voor kraaienvangkooien en kastvallen, voor de roek in het gehe-

MAJESTEIT,

Afgelopen maandag stonden er fraaie foto's in de kranten. Sandaaltypes, die tegen de jacht zijn, hadden een galgenmaal voor Uw wilde zwijnen klaargemaakt en die domme beesten kwamen het heel zoet opeten. Dus zo wild zijn ze ook weer niet. Het schijnt dat ze zich elke avond laten bijvoederen op een parkeerterrein bij Niersen. Zover ik heb begrepen komen lokale peuzel-vrouwtjes en andere eenzamen daar met kroppen sla, oud brood en koude aardappelen de natuur verstoren. Als zwijn zou ik behoorlijk in de war raken. Heb je de mazzel dat je op het domein van de rijkste familie van Nederland woont en dan moet je nog worden bijgevoerd. Dat is toch vreemd! Voor U vind ik het trouwens beledigend. Alsof U die gezellige beestjes eigenlijk niet kan onderhouden. De buurt moet helpen anders redt U het niet. Onzin. Het gebeurt allemaal in de achtertuin van Uw zwager Van Vollenhoven. Is dat zo'n krent? Ik zou hem daar toch eens over onderhouden. Dan maar een pianolesje minder. Of wat ook een idee is: laat hem eens een recital in de ArenA geven. Volgens mij krijgt hij dan zoveel rotte tomaten naar zijn hoofd dat hij daarna de complete fauna van de Hoge Veluwe een jaar lang kan trakteren. Laatst hoorde ik de roddel dat Uw familie zo slecht bij kas zit dat U en de Uwen de arme beestjes regelmatig afschieten en opeten. Eerlijk gezegd geloofde ik dat niet. Ik heb U met hand en tand verdedigd, maar mijn opponent, een vuige republikein, zei toen: 'Denk je dan dat ze die arme beesten voor de lol neerknallen?' En dat kon ik me ook weer niet voorstellen. Wie gaat er nou voor zijn lol een machteloos zwijntje neerhalen?

Inmiddels heeft iemand van de RVD gelukkig bekendgemaakt dat Uw familie stopt met de mensonterende en weinig eigentijdse drijfjachten en eerlijk gezegd lijkt mij dat een opluchting. Niet alleen voor die sneue zwijnen, maar ook voor Uw oudste zoon. Zover ik heb begrepen is Willem Alexander, die zo te zien ook regelmatig wordt bijgevoerd, een liefhebber van deze 'sport'. Maar ik zou me, als ik hem was, toch een beetje lullig voelen als ik als grote vent moest gaan schieten op machteloze dieren. En dan nog wel bijstandszwijnen die door anderen jouw kant opgedreven zijn. Als je dat leuk vindt ben je toch een enorme sukkel? Als hij zo'n zwijn voor zijn donder heeft geknald gaat onze Obelix dan net zo hossen als hij in Atlanta deed? Of maakt hij dan de andere beesten wakker? Het is toch laf als je een geweer pakt en op dieren gaat schieten. Stel dat je mist? Dan moet zo'n hertje in een rolstoel omdat Uw zoon zijn dag niet had. Uw vader wist er vroeger ook weg mee. Aan de ene kant stond hij te roepen voor het Wereld Natuur Fonds, maar in de bossen rond Het Loo schoot hij met zijn vriendjes op tamme fazanten die, volgens de geruchten, op rails langskwamen. Die beesten waren gekortwiekt en zaten onder de valium. Dat heb ik altijd vreemd gevonden en zichzelf waarschijnlijk ook. Volgens mij zit U achter de beslissing om te stoppen met die ordinaire drijfjachten en ik wil U daar, mede namens de zwijntjes, hartelijk voor bedanken. U heeft voor de zoveelste keer mijn jongenshart gestolen. Verder wil ik U nog zeggen dat ik ontroerd was door Uw spontane verschijning op het Catshuis bij de ontvangst van de gehandicapte sporters. Toen ik hoorde dat ze het alleen met Kok en Terp moesten doen was ik diep teleurgesteld en ik kon me al nauwelijks voorstellen dat U de gewone sporters wel en de gehandicapten niet zou ontvangen. En inderdaad, U kwam, zag en overwon. Dremelloos als altijd. Ik wens u een mooie week, gehuld in nevelen van weemoed en zachte poëzie. Uw dienaar

YOUP VAN 'T HEK

P.S. Iemand zei dat ik U nooit mag aanvallen omdat U zich niet kan verdedigen. Ik denk dat U daarom zo goed begrijpt wat die zwijntjes voelen.

*Overgenomen uit:
NRC d.d. 31 au-
gustus 1996, met
toestemming van
Youp van 't Hek*

RIMMERT HAALT BAKZEIL!

De jagende orthopedagoog aan de RU Groningen, dr Rimmert van der Kooij, is door de rechtbank in het ongelijk gesteld in een procedure die hij tegen SKF had aangespannen. Van der Kooij had zich gestoord aan een tweetal artikelen in Argus waarin niet alleen zijn pseudoniem prijsgegeven werd, maar waarin aan de hand van zijn columns in de Nederlandse Jager een zeer indringend zelfportret geschetst werd van een sadistische jager die geniet van het uitmoorden van nesten met vossenwelpjes, die veelvuldig aan jachtoerisme doet, weerloze jonge dieren met stenen bekogelt, z'n zoontje alle macabere details van het villen van een geschoten dier bijbrengt en de voorschriften van Universiteit Groningen met voeten treedt door z'n jachthond mee te nemen naar het werk, en daarvoor de portier omkoopt met sigaretten. Een man die op z'n hoogzit mijmert over het beschieten van het huis van tegenstanders van de jacht en die achter elke faunabeschermingsorganisatie een poging tot omverwerping van ons democratisch bestel vermoedt. In de door Rimmert van der Kooij aangespannen procedure tegen SKF claimde Van der Kooij dat zijn pseudoniem op oneigenlijke wijze was prijsgegeven en dat zijn auteursrecht geschonden zou zijn. Na een langlopende bodemprocedure waarin Rimmert zich liet bijstaan door Mr. P.H.F. Yspeert, zoon van de advocaat E.P. Yspeert die een prominente rol speelt in de tuchtraad van de KNJV, besloot de president van de Amsterdamse rechtbank de eisen van Rimmert op alle punten af te wijzen. De verongelijkte orthopedagoog werd veroordeeld tot de kosten van de procedure. Het doodslaan of door honden dood laten bijten van pasgeboren vosjes zal blijvend aangeduid worden als de Rimmert methode, naar de man die

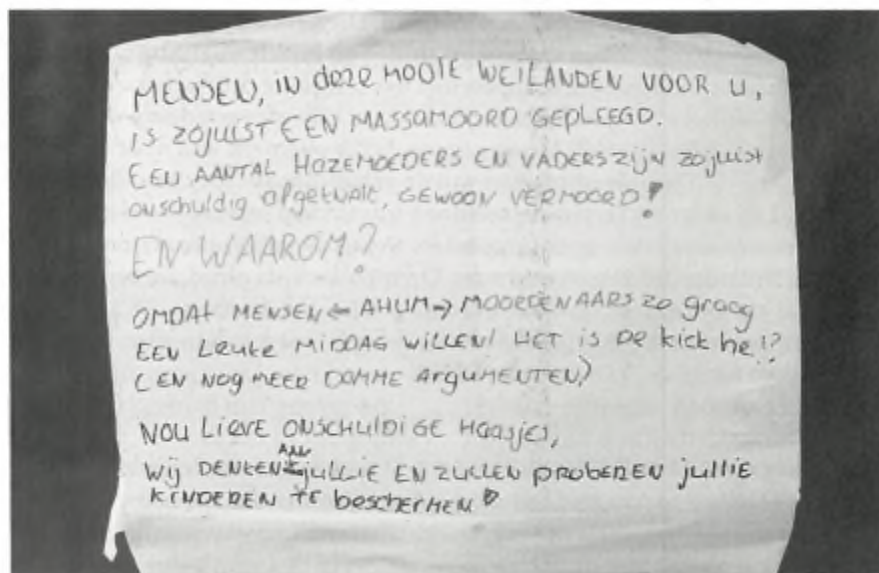
Illustratie: Frans Bijvank.

zich zo wellustig uit kan laten over deze walgelijke Herodusjacht. Rimmert, helaas. Onze bijzondere dank gaat uit naar onze advocate mevrouw Salomons van het advocatenkantoor Wladimiroff & Spong die ons op voortreffelijke wijze terzijde stond.

ANTI JACHT

Vorig jaar herfst stond dit bord aan de Schermer ringdijk tussen Groot schermer en Driehuizen in Noord-Holland. Mooier, gevoeliger anti-jacht argumentatie is bijna niet te vinden.

Ruud Kampf, Schermerhoorn

MAJESTEIT BETRAPT BIJ WILDSCHOUW

Veldwaarnemers van SKF in gezelschap van een journalist en een fotograaf van het AD stuitten bij het observeren van de Koninklijke wildschouw op prominente aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin. Presenteerde de RVD op 25 augustus het vergrote afschot van dit najaar nog als een soort noodzakelijk kwaad om af te rekenen met de misstanden uit het verleden, het ceremonieel tijdens de wildschouw week in niets af van andere jaren. Terwijl de hofjagers achter de edelherten aangingen, verpoosde de Majesteit zich te paard in de Koninklijke Houtvesterij, kennelijk niet gestoord door het geknal. Het commentaar van de RVD in het AD van 23 september spreekt boekdelen. De prinsen mogen nog steeds voor hun plezier jagen in de Kroondomeinen. Het beloofd een warme herfst te worden!

Foto: Gerda Röttert.

DE ZWIJNEN

*De zwijnen drommen dagelijks
te samen*

zij zwelgen in een heerlijk modderbad

de jagers, die hun afschot al beramen

schieten ze vanaf half september plat

Maar wie bepaalt welk aantal moet

verdwijnen

en welke dieren overtollig zijn?

*plezierjagers; die schieten dan
die zwijnen*

die schutter is het enig overtollig zwijn

Johan Gijsen

STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER

zoekt voor haar blad **ARGUS**

een

h o o f d r e d a c t e u r

Inlichtingen en/of sollicitatie bij:

Pauline de Jong (secretaris)
Amsteldijk Noord 135
1183 TJ Amstelveen
Telefoon (020) 641 07 98
Telefax (020) 647 37 00

ARGUS IS EEN KWARTALTIJDSCHRIFT VAN DE STICHTING KRITISCH FAUNABEHFER

